

Шеремет О.С.

*Чернігівська міська рада, секретар
Чернігівської міської ради, к.ю.н., доцент*

УЧАСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПРОФІЛАКТИЦІ ЗЛОЧИННОСТІ: ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

Питання правового стану, тенденцій розвитку системи координації профілактики злочинів на відповідному територіальному рівні постійно привертають до себе увагу. Адже, як відомо, міське самоврядування здійснюється міською громадою безпосередньо або через органи місцевого самоврядування міста. Президента України у 2012 р. було затверджено «Стратегію державної політики розвитку громадянського суспільства в Україні», яка спрямована на реалізацію принципів, пріоритетів, завдань у сфері розвитку активності громадянського суспільства. Положення стратегії спрямовані на утвердження повноважень громади, як гарантії демократичного розвитку держави, запровадження громадського контролю за діяльністю влади, посилення впливу на прийняття суспільно важливих рішень, допомоги в профілактичній діяльності щодо запобігання правопорушенням і злочинам, проведення консультацій із громадськістю з важливих питань життя суспільства. Зазначено, що гармонійне поєднання громадського впливу на прийняття рішень та контролю за діяльністю влади має підвищити рівень суспільної компетентності і довіри до влади, стати гарантією становлення демократії в Україні. Сьогодні, як ніколи, актуальною є теза про те, що державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні має бути спрямована на використання можливостей громадянського суспільства, зокрема, щодо забезпечення неконфліктних відносин в етнонаціональній, культурній та конфесійній сферах, соціального міжсекторального партнерства між владою, бізнесом та інститутами громадянського суспільства, створення умов для безпосереднього залучення до підготовки управлінських рішень заінтересованих суспільних

груп, що сприятиме забезпеченню в державі суспільної злагоди, соціального миру, сталого розвитку та стабільності. [1].

Міська громада як форма соціальної організації є тим дієвим органом, що дозволяє приймати участь у профілактиці злочинності. Із розвитком людства діяльність, яка здійснюється у сфері охорони правопорядку, зазнала значних змін. Найважливішою з них є та, що заходи кримінального покарання почали співвідноситися із заходами запобігання злочинам, до того ж у багатьох країнах світу, зокрема й в Україні, цим заходам надають пріоритетне значення [2, с. 160]. Нам відомі приклади впливу громади на осіб з нестійкою чи протиправною поведінкою, що дає позитивні зрушення у загальній, спеціально-кримінологічній та індивідуальній профілактиці. Зокрема, це козацькі формування, народні дружини, які здійснюють постійну допомогу у підтриманні громадського порядку. Останнім часом активізувалась роль соціального патруля (у м. Чернігові їх нараховується близько 30), до складу яких увійшли представники влади, держслужбовці різних рівнів, працівники МНС та МВС, співробітники соціальних служб допомоги та медичні працівники. Ці громадські організації направляють свої зусилля на різносторонні заходи, від надання допомоги нужденним, охорони громадського порядку до проведення культурно-масових заходів.

Починаючи з 2012 р. у м. Чернігові почала діяти Міська комплексна програма профілактики злочинності до 2015р., що також є яскравим прикладом участі громади в наведенні порядку і підтриманні спокою у місті. Основними цілями програми є: 1) усунення передумов для вчинення правопорушень і забезпечення конституційних прав та свобод людини на основі чітко визначених пріоритетів, поступового нарощування у цій справі зусиль правоохоронних органів, місцевих органів виконавчої влади та громадськості; 2) удосконалення методів організації роботи і шляхів запобігання вчиненню правопорушень; 3) активізація роботи щодо профілактики рецидивної злочинності; 4) покращання роботи з протидії наркозлочинності, профілактики дитячої бездоглядності, злочинного впливу на неповнолітніх у молодіжному

середовищі та в сім'ях; 5) дієва протидія злочинності серед неповнолітніх, у тому числі рецидивної; 6) підвищення координуючої ролі органів місцевого самоврядування та виконавчої влади в розв'язанні проблем боротьби зі злочинністю та її негативними наслідками.

Виходячи з цілей були встановлені завдання Міської комплексної програми, які полягають в наступному:

- організаційне забезпечення профілактики правопорушень;
- попередження злочинних посягань на життя, здоров'я, честі і гідності особи, її майна від злочинних посягань;
- протидія організованій злочинності і корупції;
- протидія нелегальній міграції;
- мінімізація злочинного впливу на неповнолітніх та молодіжне середовище;
- запобігання поширенню наркозлочинності, пияцтву та алкоголізму;
- протидія рецидивній та побутовій злочинності;
- охорона громадського порядку та попередження правопорушень;
- протидія підлітковій бездоглядності та безпритульності;
- протидія насиллю в родинах.

Як вбачається, виконання Міської комплексної програми дасть змогу:

- стабілізувати криміногенну ситуацію в місті шляхом запобігання криміналізації населення;
- підвищити оперативність реагування на вчинені правопорушення та їх виявлення шляхом удосконалення технічних засобів контролю за ситуацією в громадських місцях, створення відповідних систем накопичення;
- захистити життя, здоров'я, честь і гідність особи, її майно від злочинних посягань;
- активізувати роботу з протидії організованій злочинності і корупції, нелегальній міграції;
- мінімізувати злочинний вплив на неповнолітніх та молодіжне середовище;

- запобігти поширенню наркозлочинності, пияцтву та алкоголізму на території області;

- покращити результати роботи з охорони громадського порядку, попередження правопорушень, протидії рецидивній та побутовій злочинності.

Зрозуміло, що створена навіть найкраща програма неможливо дати позитивні результати, якщо не будуть призначені відповідальні виконавці та не забезпечити відповідне фінансування. Ці питання жваво обговорювались та було прийнято відповідне рішення, а саме: фінансування Міської комплексної програми здійснюється за рахунок коштів міського бюджету, а також інших джерел, не заборонених законодавством. Крім того, щороку передбачаються в міському бюджеті видатки на фінансування Міської комплексної програми. Також Чернігівська міська рада самостійно визначає обсяг коштів, що можуть бути виділені з місцевого бюджету для реалізації заходів, визначених Міською комплексною програмою.

Чернігівському міському відділу УМВС України в Чернігівській області було надано доручення налагодити дієвий контакт міліції з громадськістю, депутатами міської ради. Також потрібно систематично аналізувати стан правопорядку на території міста, на підприємствах, в установах та організаціях. За результатами аналізу і з урахуванням факторів, що негативно впливають на стан правопорядку, розробляти комплексні плани заходів щодо запобігання злочинності та цільові плани відповідно до ситуації, що утворилась.

Одночасно з роботою правоохоронців, з метою забезпечення захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина, відповідальним особам органів місцевого самоврядування доручено систематично вивчати та аналізувати стан роботи із заявами та скаргами, а при їх розгляді вживати вичерпних заходів для задоволення обґрунтованих звернень та реального поновлення, в межах визначених законодавством повноважень, порушених прав громадян. Інформувати через засоби масової інформації про результати роботи зі зверненнями громадян.

Прийнято рішення пропагувати поширення у місті позитивного досвіду запровадження за рахунок коштів їх мешканців, консьержок і постів охорони під'їздів багатоповерхових житлових будинків, гуртожитків, встановлення у них домофонних систем та систем прямого зв'язку постів охорони з міліцією. Також необхідно розгорнути широку пропаганду серед населення щодо охорони об'єктів приватної власності із застосуванням можливостей централізованої охорони. Уживати заходи щодо упровадження маловитратних методів охорони.

Як вбачається, такі спільні дії органів місцевого самоврядування та правоохоронців стануть на заваді злочинній діяльності і забезпечать безпечне життя громадян.

1. *Стратегія державної політики розвитку громадянського суспільства в Україні. Затверджена Указом Президента України від 24 березня 2012 року № 212/2012 р. // Електронний ресурс: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/212/2012>*
2. *Іванов Ю.Ф., Джужа О.М. Кримінологія: навчальний посібник. – К.: вид-во «Паливода А.В.», 2006. – 264 с.*